

Cilvēki, eņģeļi un erceņģeļi

Kopš seniem laikiem rudens sākumā tiek godināta kāda būtne, kura gan Vecajā, gan Jaunajā Derībā tiek saukta par erceņģeli Mihaelu; ko gan cilvēkam ar mūsdienu apziņu varētu nozīmēt šī erceņģeļa vārds un svētki? Vai modernajā pasaules uzskatā ir vieta eņģeļiem un erceņģeļiem? Vai vispār eksistē tāda pārjutekliskā pasaule? Senos laikos Mihaels tika godināts, balstoties pasaules uzskatā, kurā viss pārjutekliskais bija svarīgāks par jutekliskās pasaules šķietamību. Šis senais gaišredzīgais pasaules uzskats sen ir izdzisis. Arī cilvēki, kas sakās ievērojam kristīgi reliģiozu dzīves veidu, neko negrib zināt par reālo pārjuteklisko pasauli. Šie cilvēki gan saka, ka viņiem Bībele ir mēraukla visam, par ko tie domā un kam tic, taču viņi ignorē tieši tās vietas Bībelē, kuras stāsta par eņģeļiem, erceņģeļiem un citām hierarhiskām būtnēm. Tās viņi palaiž garām un pat īsti neapzinās šo faktu. Bet mūsdienu cilvēkam, kurš grib būt godīgs gan savās domās, gan valodā un tādēļ noliedz viņam nesaprotamus, tradīcijās sakņotus jēdzienus un vārdus, tieši erceņģeļa Mihaela vārds būtu jāuztver kā rīta junda, kā atmošanās signāls. Šo vārdu godīgi izrunāt iespējams tikai tad, ja pasaules uzskata mūrī, kas neko negrib zināt par hierarhiskām būtnēm, ir izcirsta plaisa. Mēs varam apņemties svinēt kristīgus rudens svētkus Mihaela vārdā tikai tad, ja virs mūsu apziņas apvāršņa uzausīs jauna pasaules uztvere, kas dos iespēju arī skaidri domājošam mūsdienu cilvēkam pārliecināties par pārjutekliskās pasaules eksistenci, par eņģeļu, erceņģeļu, serafu un ķerubu reālu pastāvēšanu un darbību.

Apzināti runāt par erceņģeli nozīmē uzņemt mihaelisku toni, drosmes toni, kas spēj izsisties cauri materiālistiskā pasaules uzskata mūriem un pārvarēt tradicionāli reliģiozas domāšanas puspatiesības un nekonsekvences. Pasaule nebeidzas ar cilvēku; īstā pasaule virs cilvēka tikai sākas.

Kopš senatnes 29. septembris ticis veltīts ne tikai Mihaelam kā atsevišķai būtnēi. Tā bijusi diena, kad cilvēki iekšēji pievērsušies visām Debesu hierarhijām kopumā. Erceņģelis tika izjusts kā sava veida karognesējs, kurš iet visu "Debesu karapulku" priekšgalā. Tāpēc senās leģendas par svētajiem Mihaela dienu vienmēr ievada ar stāstījumu par cīņu ar pūķi, uzskaitot visas deviņas eņģeļu hierarhijas, kas tajā piedalījās. No pavasara līdz vasaras izskaņai cilvēku ir nesuši un vēl tagad zināmā mērā nes dabas spēki. Kad iestājas rudens, daba atstāj cilvēku vienu pašu. Tagad viņam ir jāuzņemas veikt pavērsienu no ārienes uz iekšieni. Cilvēks rod tam nepieciešamo spēku atziņā, ka līdz ar šo pavērsienu viņš nokļūst sfērā, kas ir atsevišķa pasaule: maņu pasaule satumst un viņa dvēselē uzaust pārjutekliskā pasaule. Palīdzot cilvēkam pārkāpt rudens sliexni, Mihaels pievērs viņa uzmanību hierarhiju pasaulei, kas turpmāk aizstās dabas valstības.

Kas notiktu, ja šodienas zinātniski atzītajam pasaules uzskatam būtu taisnība, t.i., ja pastāvētu tikai maņu pasaule? Tad šī pasaule būtu nolemta sterilitātei un neauglībai. Visam arvien no jauna būtu jāriņķo maņām pieejamās pasaules ietvaros. Pastāvētu tikai šīs ieslodzījumam līdzīgās riņķošanas variācijas. Nekas jauns šajā apburtajā lokā nenotiktu, un visa esamība neizbēgami virzītos pretī brīdim, kurā mūsu Saules sistēmas enerģija būtu izlietota, kad tās ierobežotie krājumi nespētu vairs sniegt Zemei spēku, nolemjot visu siltuma nāvei: kā atdzisis izdedžu gabals mūsu pasaule iekristu nebūtības bezdibenī.

Ja pasaule aprobežotos ar dabas valstībām, ja virs cilvēka neeksistētu vēl cita pasaule, kas tādā gadījumā notiktu ar mūsu mirušajiem? Tad nepaliktu nekādas iespējas to eksistencei. Būtu jāatzīst, ka līdz ar pēdējo elpas vilcienu cilvēks pilnīgi izdziest, izgaist. Tad nebūtu arī nepiedzimušo pasaules. Tad mums atliktu absolūti triviāls un neiedomājams uzskats, kas valda baznīcās kā dogma, proti, ka cilvēka būtība rodas tikai mātes miesās. Dzimšana un nāve būtu aizmūrētas durvis, aiz kurām nav itin nekā. Bet īstenībā sfēras, kurās uzturas nepiedzimušie un mirušie, saaužas ar eņģeļu un erceņģeļu sfērām, ar hierarhisko būtņu sfērām virs mums. Pat vēl vairāk: noliedzot augstāku pasauli esamību, vienlaicīgi jānoliedz arī Zemes cilvēka visai būtiska sastāvdaļa, proti, iemidzis cilvēks.

Mūsdienās miegs tiek uztverts kā ierasts ritmisks pārtraukums nomoda dzīvē, kuram pašam par sevi nav nekāda satura. Saprast, ka tam ir savs saturs, kas visai veicinoši ietekmē cilvēka dzīvi, var tikai tas, kurš ir nonācis pie atziņas, ka iemiegot cilvēks ar savu dvēseli un garu atstāj ķermeni un ieaužas, kaut arī pašam to neapzinoties, augstāku būtņu sfērā, kurā mīt arī mirušo un nepiedzimušo dvēseles. Cik nabadzīga ir kļuvusi mūsu dzīve, kopš mēs vairs neaptveram miega un nakts brīnumu! Tas, kurš raugās tikai uz dienas cilvēku, t.i., ņem vērā to atziņas devu, ko tas izrāda dienā, pazīst pavisam niecīgu cilvēka daļu. Cilvēks ir kas vairāk par šodien zināmo. Jau miegs ir tam pierādījums. Naktīs mēs dzīvojam un elpojam kopā ar eņģeļiem, kā arī nedzimušo un mirušo dvēselēm augstākajā pasaulē, lai cik kaislīgi to neapstrīdētu zinātnieki.

Un, visbeidzot, pats svarīgākais – ja virs cilvēka nebūtu citu pasauli, nebūtu arī ideālu, uz kuriem cilvēkam tiek ties. Nebūtu nekādas attīstības un reālas nākotnes. Tad laika plūsma un attīstība būtu salīdzināmas ar noslēgtu istabu, kurā iedarbināts ventilators, radot telpā svaiga gaisa pieplūduma ilūziju, kaut īstenībā dzenāts tiek jau izlietotais gaiss. Tāpat nebūtu arī augstāko spēku, kam atbalstīt cilvēku. No senajiem pasaules uzskatiem, kad vēl pazina dzīvās pārjutekliskās pasaules, vārdā “Dievs” saglabājusies abstraktā doma nevar aizpildīt šo robu.

Cilvēcei svētais vārds “Dievs” reiz atkal iegūs nozīmi, kad tā pārstās izvairīties runāt par “dievišķo pasauli”.

Kāpēc cilvēks ar savām svētākajām vēlmēm un ilgām būtu nolemts neauglībai, pagurumam un ieslodzījumam sevī, ja virs mums nebūtu citas pasaules? Tāpēc, ka šai pasaulei virs mums pieder arī mūsu augstākā būtība, mūsu patiesais Es. Mūsos pašlaik ir īstenota tikai viena maza daļiņa no patiesās cilvēka būtības. Mūsu svarīgākā daļa vēl plīvo virs mums. Tas ir mūsu augstākais Es, kas iestaro dvēselē ideālus. Cilvēks vairāk vai mazāk nojauš savu nākotnes tēlu, jo laiku pa laikam sajūt savu augstāko būtību, kas vēl nav viņā, bet virs viņa. Mūsu patiesais Es vēl atrodas augstākas pasaules klēpī, eņģeļu un erceņģeļu nests. Tajā savas būtības daļā, kas sniedz pāri mūsu laicīgajai dabai, mēs dzīvojam kopā ar mirušajiem un nepiedzimušajiem. Turp mēs paceļamies neapzināti, iemiegot naktī. Tātad, noliedzot eņģeļu, erceņģeļu un augstāko hierarhiju eksistenci, mēs būtībā noliedzam paši sevi.

Tādejādi mēs iegūstam tā saucamo atslēgu, ar kuras palīdzību mēs, modernie cilvēki, varam taustīties pretī reālajām hierarhiju pasaulēm – virs mums pastāvošās pasaules īstenībai. Mēs nedrīkstam domāt, ka virs cilvēka, tātad virs četrām Zemes valstībām, ir nepārvarama

robeža jeb aiza, kas atdala mūs no dievišķās pasaules. Būtnes **virš** mums nebūt nav **tālu** no mums. Nevar gan noliegt, ka pastāv arī bezdibenis, kuram pāri tikt ir bezgala grūti. Bet ir svarīgi reiz saprast, ka eņģeļu valstība visai rosīgi darbojas pašos cilvēkos. Mūsu, cilvēku, augstākā būtība ir svēti un radniecīgi saistīta ar eņģeļiem un erceņģeļiem, tāpat kā ar būtnēm, kas atrodas vēl augstāk par tiem. Tas izskaidrojams ar eņģeļu un visu hierarhisko būtņu pasaules attīstības gaitā pārvarēto cilvēka pakāpi. Pašreizējam Zemes eonam* ritot, **mēs** esam cilvēki. Eonos, kas aizritēja pirms pašreizējā Zemes eona, uz cilvēciskuma pakāpes atradās eņģeļi un erceņģeļi, kaut arī viņi nelīdzinājās mums, kādi esam pašlaik. Viņi virzījās tālāk un katrā no nākamajiem eoniem attīstīja arvien augstākus savas būtnes locekļus, kurus cilvēks attīstīs tikai vēlākos eonos. Cilvēka nākotne eņģeļiem un erceņģeļiem ir tagadne. Eņģelis cilvēku apsteidz par vienu eonu, erceņģelis – par diviem eoniem. Eņģelim ir jau izstrādāts nākamais augstākais būtības loceklis, pēc kura cilvēks vēl tikai tiecas un kas viņam vēl tikai mirdz kā tāls ideāls. Erceņģelis ir pilnveidojis sevī nākamo pakāpi. Paceļoties savu ideālu virsotnē kā cilvēks, es varu nojaust savas augstākās būtības rītausmu un pieskarties savam eņģelim. Ja es iemācos saistīties ar savu eņģeli, tad es savienojos ar savu augstāko Patību. Var teikt arī tā: es izprotu eņģeļu un erceņģeļu būtību, ja nojaušu savu augstāko būtību.

Runājot par šiem mēģinājumiem kaut nedaudz pietuvoties attiecību izpratnei starp cilvēku un eņģeļu pasauli, tūlīt rodas jautājums: kā var tik vienkārši runāt par cilvēkbūtnes augstākajiem locekļiem? Jautātājs varētu teikt: es vēl saprotu, ja vispārināti runā par augstākām būtnēm, bet, runājot par dažādiem locekļiem, kas veido cilvēka augstāko būtību, tas kļūst pārāk sarežģīti. Jā, mūsu laikā ir daudz šķēršļu diferencētai cilvēkbūtnes izpratnei, arī ja runājam tikai par fizisko cilvēku. Ir pierasts cilvēka fizisko veidolu, kas staigā virs zemes, saukt vienkārši “cilvēks”, un nav viegli apzināties, cik smalki diferencēts tas ir, jo pieder gan fiziskajai, gan dvēselei, gan gara pasaulei.

Bet mēs netiksim tālāk, ja nespēsim aplūkot cilvēkbūtni diferencētos jēdzienos. Rūdolfa Šteinera antroposofija rāda mums ceļu. Mēs nesam sevī trīs eonu notikumus, kas norisinājušies pirms pašreizējā Zemes eona. Pirmais no šiem eoniem izveidoja mūsu fizisko miesu. Toreiz īstā cilvēka būtība plīvoja virs šīs fiziskās miesas. Nākamais eons fiziskajā miesā ieauda otro elementu-apvalku – dzīvības jeb veidojošo spēku miesu, kas caurstrāvo fizisko miesu un dara to dzīvu. Trešais eons, kas norisinājās tieši pirms mūsu Zemes eona, pievienoja miesai un dzīvībai vēl trešo elementu-apvalku – dvēseli. Bet arī dvēsele vēl nebija īstā cilvēka būtība. Tā bija tikai apvalks, tāpat kā fiziskā miesa un dzīvības miesa. Tikai mūsu Zemes eona gaitā garīgā cilvēka būtība, viņa Es ir sācis nolaisties šajos trīs apvalkos un iemiesoties tajos.

Mūsdienu eona, kuru mēs saucam par Zemi, jēga ir cilvēka kļūšana par Es-būtni. Mūsu Es'i pastāvēja arī iepriekšējos eonos, bet tie vēl plīvoja, Debesu hierarhiju nesti, virs mūsu fiziskajiem apvalkiem – līdzīgi tam, kā šobrīd virs mums lidinās mūsu augstākā būtība. Mēs dzīvojam kosmiskās pasaules vidusposmā. Trīs eoni jau ir pagājuši, un mums ir trīs apvalki, kurus tie mums ir devuši: miesas apvalks, dzīvības apvalks un dvēseles apvalks. Kā trīs apgērba gabali tie uzņem sevī īsto cilvēkbūtnes kodolu – vēl pavisam sākotnēju, dīglīveidīgu Es. Trīs nākamo eonu gaitā cilvēks iemiesos sevī trīs nākamās būtības locekļus. Tas varēs notikt, ja viņa Es Zemes apvalkos nepaliks dīkā, bet strādās ar sevi, pārveidojot arī pašus apvalkus. Pateicoties garam, kurš caurstrāvos šos trīs apvalkus, viņš radības attīstības gaitā pamazām iemācīsies nest sevī arī augstākās būtības dievišķo trīsvienību. Pirmkārt, viņam jāļauj savā

* Zemes planetārā inkarnācija.

dvēselē dzīvot ne tikai tām jūtām, tieksmēm un vēlmēm, kas rodas pašas no sevis, bet no savas būtnes centra jānosprauž mērķus un jānorāda sev attīstības virzienu, jāsakārto dvēseles spēkus, tos harmonizējot. Tai mērā, kādā cilvēks nākotnē attīrīs, apskaidros savas dvēseles apvalkus, tuvinot tos ideālam, kas staro viņam pretī no viņa augstākās būtības, un caurstrāvos tos ar gara elementu, viņš «ieņems» sevī tā dēvēto «augstāko dvēseli» – pirmo no mūsu būtnes augstākajiem locekļiem. Rūdolfs Šteiners sauca to par «Garīgo Patību». Tā vēl plīvo virs mums, taču mēs varam to apjaust un reizēm pat sajust, ka esam tai pieskārušies. Tas ir eņģeļu dzīvības elements, tāpat kā Es ir cilvēka dzīvības elements. Eņģelis izveidoja savu Es iepriekšējā eona gaitā. Pašlaik viņš auž savu Garīgo Patību. Apkārt tam ir viņa augstākā dvēsele. Ja mēs tiecamies pie savas augstākās dvēseles, kas plīvo virs mums, tad vienlaicīgi mēs skaram arī eņģeļa Garīgo Patību.

Kad cilvēks nākotnē būs spējīgs ar savu gara spēku, ar labo sevī, harmonizēt un attīrīt ne tikai dvēseli, bet apgarot arī savu dzīvības apvalku, viņš īstēnos to augstāko būtnes locekli, kas šobrīd ir erceņģeļu dzīvības elements – «augstāko dzīvību», ko R. Šteiners sauca par «Dzīvības Garu».

Un, visbeidzot (tas notiks tikai ļoti tālā nākotnē), kad cilvēks iegūs varu pār vielu, matēriju, un ar garīgo spēku spēks pārveidot savu fizisko ķermeni, viņš iekļausies «Pirmspēku» jeb «Personības Garu» dzīvības elementā. Šī hierarhija atrodas vēl augstāk par eņģeļiem un erceņģeļiem. Tas ir «Garīgais Cilvēks», garīgais ķermeniskums, kurā cilvēks ir pilnīgi identisks savam Es un nesaraunami saistīts ar visām apvalku miesām.

Kaut arī savu augstāko dvēseli, mūsu Garīgo Patību, kas šobrīd mūs aplido, mēs iegūsim tikai nākamā eona gaitā – tas arī būs tā uzdevums pēc pašreizējā Zemes eona –, pie savas dvēseles mēs varam strādāt jau tagad, un tas mums arī jādara. Mēs neesam īsti cilvēki, kamēr ļaujām sevī valdīt egoisma haosam. Mūsu dvēselēm jāklūst par skaidru spoguļi Labākajam, Tīrākajam, Skaistākajam, kas iekvēlina mūsos ideāla dzirksti. Gēte, kurš izteicis daudzas dziļas, gudrības caurstrāvotas domas, klasiski raksturoja pretrunu starp mūsu dabisko un augstāko dvēseli – starp dvēseli, kas mums jau ir, un dvēseli, kas mūs vēl tikai aplido:

«Divas dvēseles, ak, mājā manās krūtīs,
viena grib no otras atdalīties;
viena ķeras rupjos dzīves priekos
pie šīs pasaules caur visām savām maņām;
Otra ceļ no pīšļiem sevi augšup,
dižo senču domu augstās druvās.»

Mums tiešām paveras ieskats esamības noslēpumos, kad redzam, kā Gēte tieši šajā vietā, it kā sekojot iekšējai nepieciešamībai, liek Faustam runāt par augstāko būtņu sfērām. Tas, kurš cīnās par savu augstāko dvēseli, skar eņģeļu sfēru:

«Ja vien ir gaisā Gari, kas
starp Debesīm un Zemi valda,
Tad nāciet šurp no gaismas zeltainās,
Un vediet mani prom uz jauno, krāšņo dzīvi!»

Fausts sauc palīgā eņģeļus. Savā attīrīšanās tieksmē viņš piesauc eņģeļu dvēseles elementu, Garīgo Patību. Šeit cilvēka eņģelis caurstrāvo sevi ar paša augstāko dvēseles būtību. Mums nav nepieciešami tāli, fantastiski jēdzieni par eņģeļiem, mēs to sfērai esam daudz tuvāk, nekā domājam.

Vai šis cilvēka un eņģeļa noslēpums nav skatāms katrā bērnā? Bērnam vēl nav paša dvēseles. Viņā dzīvojošā dvēsele joprojām ir viens veselums ar apkārtējo pasauli. Lai cik brāzmaini bērna dvēsele brīžiem arī neizpaustos, tomēr viņā dzīvojošā dvēsele arvien vēl atrodas Debesu spēku aizsardzībā. Šeit eņģeļi vēl darbojas tiešā ceļā. Vēl nevar runāt par atšķirību starp zemāko un augstāko dvēseli. Par bērnu nevar teikt, ka viņā dzīvo divas dvēseles. Bērns tiešām vēl ir eņģeļa paspārnē; eņģeļu sfēra ap viņu ir pašas dabas dota. Tikai sasniedzot 14 gadu vecumu, bērns iegūst savas dvēseles miesu un beidzot kļūst pieaudzis cilvēks, bet eņģeļa sardze tiek noņemta; tagad sākas dramatiska šķiršanās un strīdi starp to dvēseli, kas mums jau ir, un to, kura mūs vēl aplido un kuru vēl nes mūsu eņģelis. Mūsdienās cilvēks savas atšķirtības rezultātā vairāk nekā jebkad ir atdalīts no sava augstākā Es un eņģeļa, taču, augot Es-spēkam, viņam tomēr vajadzētu spēt pārvarēt šo trimdai līdzīgo atšķirtību.

Ko var darīt pieaudzis cilvēks, lai atvērtos savai augstākajai dvēselei, savam pirmajam augstākajam dvēseles loceklim? To, kas bērnam ir dots no dabas, pieaugušais var sasniegt caur lūgšanu, proti, meklējot saikni ar savu eņģeli. Kad pieaugušais dievbijīgā dvēseles noskaņojumā paceļas mūžīgā miera sfērā, kas faktiski ir īstā lūgšanas noskaņa, viņa eņģelis nolaižas pie viņa. Kādēļ? Jo brīdī, kad viņš dievbijīgi iegrimst lūgšanas noskaņojumā, Garīgā Patība, viņa paša augstākā būtība, tuvojas viņam. Mūsdienās šī spēja reti kuram piemīt dabiskā kārtā. Nemiera tirānija valda pār visu. Bet tas, kuram šad un tad izdosies atņemt šim tirānam kādu brīdi vai ceturtdaļstundu, vairs nejautās, vai eņģeļi ir un kas tie tādi. Viņš zinās to no paša pieredzes.

To, vai eņģeļu sfēra ir nolaidusies pār cilvēku, var pateikt pēc vienas pazīmes, un šī pazīme ir «miers». Cilvēks nevar sajust iekšējo mieru citādi, kā saskaroties ar eņģeļu sfēru. Cilvēks bez eņģeļa ir nemierīga būtne, nervozitātes un visu to slimīgo simptomu upuris, kas mūsu laiku pārņēmuši līdzīgi epidēmijai, būdami iekšējā nemiera sekas. Tā nav tikai personiska nepieciešamība, bet arī visas kultūras nepieciešamība, lai cilvēki atkal iemācītos iekšējā miera un lūgšanas mākslu jaunu altāru priekšā. Tā starp viņiem un eņģeļiem var rasties dziedinoša saikne. Tas ir bērna un lūdzoša cilvēka radniecības noslēpums – pieaudzis cilvēks lūgšanas noskaņojumā atkal kļūst līdzīgs bērnam, protams, citā pakāpē, jo mūsos piedzimst viena no Dievā esošajām augstākās būtības daļām. Tādejādi bērna bērnība atbilst pieauguša cilvēka «bērnībai Dievā» (var teikt: līdzīgi bērnam Zemes pasaulē pieaugušais var kļūt «bērns» dievišķajā pasaulē), kas ir jebkuras reliģiozas dzīves sākumkapitāls. Nevar runāt par kādu reliģiju vai kristietību, ja šī pakāpe netiek atkal atkarota materiālismam. Tādēļ tik svarīga ir kulta atjaunošana, jo reliģisks kults ir dievbijības augstskola, kurā cilvēks mācās tuvoties dievišķajam un iekšējam mieram. Agrāk cilvēki prata lūgt Dievu, pateicoties senai, no aizlaikiem saglabātai bērnišķībai. Šodien no tās diez vai ir palicis pāri kas īsts. Tādēļ jo svarīgāk būtu mūsdienu nebērnišķīgajam cilvēkam iemācīties stādīt no jauna iegūtās kristietības un Dieva izpratnes dārzu.

Tad mēs piedzīvosim, ka līdz ar šī brīnuma ieviešanu dzīvē vispirms mainīsies cilvēka miegs. Miegā mūsu Es un dvēseles apvalks, ar kuru tas strādā, atbrīvojas un atdalās no fiziskās un ēteriskās miesas. Protams, mēs vēl esam tālu no dvēseles caurstrāvošanas ar garu, t.i.,

nakts apziņas. Sapņi ir pavisam kas cits. Naktī mēs ar savu dvēseli, kas ir ārpus ķermeņa, nonākam eņģeļu dzīvības elementa sfērā. Un, ja iemiegot mūsos vēl skan patiesas, nesavtīgas lūgšanas gaišās atskaņas, tad šo gara izgaismoto dvēseli, pateicoties tajā dīgstošajai Garīgajai Patībai, sveic eņģeļu kori un ar mīlestību uzņem savā gaismā. Šeit sākas īstā cilvēces nākotne. Cik gan svarīga ir šāda dziedinoša iedarbība laikmetā, kad miegs zemišķo interešu cilvēkam nesniedz vairs pat fizisku spirdzinājumu!

Reliģisku pārdzīvojumu liecībās, kā arī dzejā, kur tiek stāstīts par drošības izjūtu Dieva klēpī vai paspārnē, par eņģeļa pārdzīvojumu liecina nakts sniegtās drošības izjūtas ieskaņa aizmiegot vai izskaņa pamostoties. Iepriekšējos gadsimtos tie piederēja reliģiskās dzīves augstākajiem pārdzīvojumiem. Kaut arī cilvēki tos vienmēr saistīja ar Dievu vai Kristu, īstenībā tas, kam viņi pieskārās, bija Garīgās Patības sfēra, proti, eņģeļu līmenis. Bijības un padevības eņģelis stāv sardzē un sagaida cilvēka dvēseli.

Nākamajā sfērā valda pavisam cita atmosfēra. Mēs tuvojamies tai, nevis klusā lūgšanā aizturot elpu, bet izelpojot un no miera pārejot pie rīcības. To mēs varam, vienīgi nodarbinot savus dzīvības spēkus. Mēs iekustinām dzīvības apvalku, mūsu miesu formējošo spēku. Bet kādās attiecībās ar saviem dzīvības spēkiem ir cilvēks šodien? Mēs sakām: «Es dzīvoju,» – kaut būtībā mēs drīkstam teikt tikai «es dzīvoju», t.i., mēs dzīvojam savā mazajā ikdienas “es”. Ļoti reti kurš var attaisnoti teikt: «Es dzīvoju,» jo lielākoties mēs gluži vienkārši tiekam dzīvoti. Mūsu diena rit pati no sevis. To nodrošina modinātājs, bada sajūta pusdienlaikā utt.. Pats cilvēks reti ir savu dienas gaitu īstais subjekts. Pat ja es izpaužu savu «Es», tas vēl nenozīmē ko ļoti cēlu. Es, protams, varu to apgalvot, sekojot egoistiskai nosliecei sevi pārvērtēt. Taču īstenībā man būtu jādomā par Pāvila teikto: «Es dzīvoju, taču nevis es, bet kas Augstāks dzīvo manī.» Tad es varētu sākt meklēt un rast iespēju nokļūt sfērā, kuras hierarhisko būtņu spēki nāktu man palīgā caur manis paša augstākās būtības nākotnes spēkiem. Šeit, kur es meklēju savas dzīvības miesas apgārošanu, ir nedaudz jaušams otrais no augstākajiem cilvēka būtnes locekļiem, kas ir erceņģeļu dzīvības elements – Dzīvības Gars.

Bieži var dzirdēt cilvēkus runājam par «iekšējo aktivitāti», bet kas tas ir? Cilvēki to augstu vērtē, vēlas to, bet pazīst šo iekšējo dzīvīgumu tikai kā dabas dotā temperamenta izpausmi. Flegmatīkis vai vienkārši apdomīgs cilvēks varbūt apskauž tos temperamentu tipus, kuriem viss, ko viņi vēlas, padodas vieglāk, pateicoties to dabai. Tomēr dabisks, iekšējs dzīvīgums vairs nelīdz mūsu garīgajos centienos. Šeit mēs atduramies pret traģisku barjeru cilvēka būtnē. Mēs varam mēģināt atdzīvināt un aizdedzināt savus dzīvības spēkus ar ideāliem un garīgiem mērķiem. Bet tad mēs satiekamies ar nāvi, kas neredzami aizpilda mūsu būtību. Nāve ir maksa par grēku. Pie dvēseles mēs varam strādāt ar pašu spēkiem, pie dzīvības miesas mēs to nevaram darīt: šeit uz mums krīt iedzīmtā grēka ēna. Mēs gribam smelties dzīvību no Gara, bet satiekam nāvi. Es atļaušos nelielu atkāpi.

Iemācoties saskatīt cilvēkbūtnes pārjuteklisko daļu, cilvēks nebūt vēl neiegūst pārliecību par dzīvību pēc nāves. Ikviens pasaules uzskats, kurš ietver sevī pārjutekliskās pasaules eksistenci, skaidro mums, ka pēc nāves, atstājis fizisko apvalku, cilvēks pēc kāda laika zaudē arī dzīvības apvalku. To, kas mūsos uztur dabisko dzīvību, mēs nepaturam mūžīgi. Tam, kurš uzdrošinās spert soli šajā jomā, lai to izzinātu, rodas svarīgs jautājums: kas tad īstenībā ir «dzīvība pēc nāves»? Kas ir dzīvība dažas dienas pēc nāves, kad cilvēks ir atstājis dzīvības miesu? Pēc nāves cilvēkam ir tikai tā dzīvība, kuru viņš savas dzīves laikā uz Zemes spējis satvert un padarīt par savu, caurstrāvojot to ar savu Es, proti, tas, ko viņš sasniedzis,

pārveidojot un apgārojot savus dzīvības spēkus, citiem vārdiem, «Dzīvības Gars». Dzīvības Garu viņš nevar izcīnīt paša spēkiem. Te mēs pieskaramies Augšāmcelšanās noslēpumam. Kristus Augšāmcelšanās pēc trīs dienām ir Zemes vēstures centrālais notikums, jo, pateicoties tam, ir iedibināta dzīvība, kas vairs neizriet no dabas, bet ir pilnīgi apgārota jeb piesātināta ar garu. Kā notika Kristus Augšāmcelšanās? Kad mēs sakām, ka Kristus pēc trīs dienām uzvarēja nāvi, mēs veidojam sevī priekšstatu par iekšējo cīņu, kas nesākās uz Golgātas, bet ilga visu Nācaretes Jēzus dzīvi. Šeit kā dabiskās dzīvības pārveidošanas rezultāts tika izcīnīta un nāves varai atņemta «mūžīgā dzīvība». Tikai pateicoties Kristus Augšāmcelšanās faktam, pastāv «dzīvība pēc nāves». Tā ir «Dzīvības Gara» sfēra, kurā mēs, kristieši, varam piedalīties.

Līdz ar to mēs skaram kādu jaunu sfēru. Tā nav eņģeļu, bet erceņģeļu sfēra. Šeit mums jāspēr atbilstošs solis, kas atdala bērnu no jaunekļa un nobrieduša vīra. Dieva **bērnām** jākļūst par Dieva **Dēlu**. Šeit cilvēks nonāk saskarē ar spēkiem, kas nerodas tikai no klusas uztveres spējas dievbijīgā noskaņojumā. Mūsos jāaizdegas ugunij, mums jāattīsta iekšēja aktivitāte, ko Pāvils sauc par «ticību». «Ticība» nav aptverama ar prātu. Tā nav tikai sajūta, ko izstaro sirds. Tā ir augstāko garīgo spēku iejaukšanās izpausme dzīvības spēkos. Ticība Augšāmcelšanās faktam ir iespējama, pateicoties mūsdienu cilvēka dabas doto dzīvības spēku nestajam «mūžīgās dzīvības» iedīglim, dzīvības, ko viņam neviens nevar atņemt pat pēc nāves. Šeit mums jādomā par to, kādu lomu spēlē eņģeļi, piem., Jāņa Apokalipsē. Tur viņi ir kareivīgi Gari. Viņi pat dažreiz ir Dieva «dusmu» izpausmes instrumenti, milzīgas aktivitātes pilni. Un mums jāsaņemam, lai būtu drosme pacelties līdz erceņģeļu sfērai, kuri ir **Drosmes Ģēniji**.

Sāksim atkal ar lūgšanu. Es varu savā lūgšanā sajūst: te kāds ir, es dzirdu kādu, es saskaros ar savu eņģeli un ar augstākām sfērām, kuras es uztveru caur viņu. Un tad man jāuzdrošinās paskatīties apkārt, lai ieraudzītu to, kurš ar mani runā, kā to dara Jānis Apokalipsē, un ar iekšēju aktivitāti viņš jāuzrunā. Līdz ar to es pagriežos no eņģeļa pie erceņģeļa. Man vēl jāizrāda izziņas drosme, kuras pietrūkst vienmēr, kad cilvēki nošķirt zināšanas no ticības. Man jāizrāda izziņas drosme, balstoties ticībā, jāatver sava gaišā izziņas acs. Un kristietības vārdā cilvēkiem uzgulst pienākums: nodibināt un izcīnīt tādu pasaules uzskatu, kas aptvertu arī pārjuteklisko spēku jomu. Tagad viss ir atkarīgs no cilvēku drosmes darboties iekšēji.

Mūsu laikā valda visbriesmīgākā dezorientācija. Cilvēki domā, ka viņi kaut ko paveic, darboties praktiskajā dzīvē, ka ar to jau kaut kas ir sasniegts. Taču īstenībā tas, kā mēs darboties šajā pasaulē, ir krietni novājinājies mūsu dvēseles. Pārsvaru pār iekšēju radošo aktivitāti ņem ārīšķīga rosība. Nemierīgu tieksmi pēc ārīšķīgas aktivitātes cilvēki sauc par uzcītību un čaklumu. Jo ātrāk griežas ārējās aktivitātes ritenis, jo nespējīgāks kļūst cilvēks attiecībā uz iekšējo aktivitāti. Kamēr ķerra ripo, cilvēks kustas, ir aktīvs, bet, nokļuvis mājās, viņš nevar atrast sev nodarbošanos, nespēj sevi iekustināt, nedz lasot avīzes, nedz klausoties radio, un tādēļ ir viscaur nelaimīgs.

Iekšējā aktivitāte, kas būtībā vienīgā piešķir jebkādu jēgu ārējai aktivitātei, ir iespējama, pateicoties cilvēka saskarei ar augstākās dzīvības sfēru, tas nozīmē – ar erceņģeļu sfēru. Var ļoti daudz darboties, bet aiz šīs darbošanās var slēpties parasts glēvums, kuru cilvēks tikai pieklusina ar ārēju rosību. Ārīšķīga darbošanās faktiski novājina dvēseli. Cilvēku vidū gadās ārēji ļoti veiksmīgi tipi, kas garīgi ir izcili vāji. Tikai patiesā kristietība var dot dzīvību laikmetam, kurā cilvēki atkal iepazīs iekšējās aktivitātes brīnumu un uguni, ar kuru tiek uzvarēta nāve, bet cilvēks, erceņģeļa stiprināts, izcīna brīvību. Iekšējo **brīvību** mums dod vienīgi erceņģelis, tāpat

kā eņģelis dod mums mieru. Tā mēs atrodam ceļu uz ēterisko pasauli, dzīvības sfēru, kurā no jauna parādās Kristus. Mūsu laikmetā, kam piemīt erceņģeļa Mihaela raksturs, arvien vairāk cilvēku savā dzīves ceļā spēs satikt ēterisko Kristu.

Pēdējais, kas attiecas uz tālu nākotni, ir augstākais garīgais ķermenis, kuru cilvēks reiz iegūs. Tas notiks pēc trīs eoniem, iemiesojot sevī trešo augstāko būtības locekli, t.s. Garīgo Cilvēku jeb arhaju, Pirmspēku jeb Personības Garu elementu, kas atrodas virs eņģeļiem un erceņģeļiem, pārvaldot ne tikai atsevišķu cilvēku un tautu likteņus, bet visu cilvēci viena noteikta laikmeta ietvaros. Kas aiz tā slēpjas?

Es gribētu minēt divus Šillera raksturojumus, kurus snieguši divi viņa laikabiedri. Tas var norādīt virzienu, kurā meklēt Garīgā Cilvēka izpratni. Šillers bija lāpnesis; caur viņa dvēseli spīdēja erceņģeļa spēki, kā arī Laikmeta Gara spēki. Viens no izteicieniem pieder Gētem. Viņš to raksta savam draugam, būdams 82 gadus vecs. Šillers tobrīd bija miris jau 25 gadus. Gēte rakstīja šos vārdus dienā, kad Šilleram vajadzēja kļūt 71 gadu vecam. Šillers nedrīkstēja sasniegt 71 gadu. Tas neatbilstu viņa būtībai. Toties Gēte drīkstēja kļūt tik vecs un vēl vecāks. Kā 82 gadus vecs vīrs viņš raksta: «Šilleram bija iedzimta šī Kristus tendence; viņš nepieskārās nekam zemam, necienīgam citādi, kā pagodinot to, darot to cildenāku.» Garīgā Cilvēka blāzmu cilvēki izjuta kā Šillera būtību. Tieši to pašu, viņam vēl dzīvam esot, teica deviņpadsmitgadīgais dzejnieks Novaliss. Par Šilleru, kurš toreiz bija tikai 30 gadus vecs, viņš teica: «Liktenis viņam piešķīris dievišķu dāvanu – visu, kam viņš pieskaras, pārvērst par gracioza tikumiskuma īpašumu un mantojumu.» Te ir domāts morālās būtības skaistums un pievilcīgums, būtības, kas caur viņu staroja pasaulē. Novaliss nevarēja neredzēt Šillera saistību ar augstāko hierarhiju būtnēm: «Šillers ir kas vairāk par miljonu ikdienišķu cilvēku; bezkaislīgās būtnes, kuras mēs saucam par gariem, viņš spēj iedvesmot kļūt mirstīgām.» Ar to viņš domāja: ja eņģeļi un erceņģeļi raudzītos uz Šilleru no augšas, viņos pamostos vēlme kļūt par cilvēkiem. «Es atpazīstu viņā visaugstāko Ģēniju, kurš valda pār gadu simteņiem...» Tas nozīmē – raugoties uz Šilleru, jaunajam Novalisam radās sajūta, ka Laikmeta Gars viņā kļuvis par cilvēku. Tieši ar Garīgā Cilvēka dvašu, ar pārveidoto matēriju, iezīmējas Laikmeta Gara – hierarhijas, kas ir pāri erceņģeļiem – tēls.

Pašlaik Mihaels ir mūsu laikmeta vadonis. Viņš ir pārsniedzis erceņģeļa rangu. Mēs pieskaramies viņam, kad nojaušam trešo noslēpumu. Kad mēs saskaramies ar eņģeli, tas mums palīdz **nonākt pašiem pie sevis**, jo mēs vēl neesam pilnīgi sevī. Tikai saskaroties ar eņģeli, mēs patiesi esam pie sevis. Tikai tad, ja mēs savienojamies ar erceņģeli, mēs tiešām augam **sev pāri**, un to vēlas jebkurš cilvēks, kurš izjūt savu cilvēciskumu kā goda lietu. Kad mēs nonākam saskarē ar Mihaela sfēru, ar Laikmeta Garu, mēs mācāmies pastāvēt savā laikmetā un tas nozīmē: **stāvēt pāri lietām**. Bijības eņģelis dod sirdij mieru; Drosmes eņģelis norūda iekšējo gribu, viņš dod brīvību; pārvērtību pirmspēks, Laikmeta Ģēnijs Mihaels veido no Garīgā Cilvēciskuma dīģļiem jaunu cilvēces kopienу; viņš liek pamatus īstai cilvēkmīlestībai.